

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjen László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyilttári cikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

V á z l a t o k.

Igazságszolgáltatás a Sweiczban.

II.

Az első fejezetben mondottaknál érdekesebb s reánk nézve tanulságosabb a járási törvényszékek ismertetése; ez sajátos intézmény, a neve törvényszék, de tulajdonképpen egyesbírói bíróság s teljesen megfelel sokat hányt-vetett azon eszménnek, miszerint első bíróság minden peresügyben egyesbírói kellene itélni. Ezen törvényszékeknek csak is az elnökök qualificatióval bíró végzett jogászok, kiket mint a főtörvényszéki bírákat a törvényhozótestület választ meg; míg a négy bíró, kik a járási törvényszékeknek alkalmaztatnak, kiktől józan felfogáson és az iskolai jogismereteken kívüli bírói vizsga nem kívántatik, kik falun laknak, s havanként csak két vagy három napot töltenek a hivatal helyiségeiben, a nép választja. A bíraskodás itt honfi kötelesség (nobile officium), valamint a zürichi kereskedelmi törvényszéknek, melynek hét tagu senatusát két fő-törvényszéki bíró és öt kereskedő alkotják. Az operatív napokon a kereskedők utazási díjakat, a járási t. szék ülnökei 14 frank napi díjt, az esküdtek azonban semmit sem kapnak.

Itt tehát csak is az elnök, ennek titkára és az irodatiszt (Gerichtsschreiber) a hivatal helyiségeiben naponként megtalálható és rendszeresen díjazott hivatalnokok.

Az elnök kisebb értékű pereknél s kisebb kihágásoknál mint egyes bíró ítél, nagyobb értékű pereknél a békebírói közvetítést végzi s a béke nem sikerülése esetében tárgyalási napot tűz, még pedig hat és hét tárgyalást egy napra; ezen napra behívja a bírákat, vezeti a tárgyalást, tanácskozássoknál constatálja a kérdést, röviden reasummal minden érvelt, minden körülményt, szavai a törvényt, szíve az igazságszeretettel tolmácsolják, ő mond először véleményét s véleménye legtöbbszörre itéletté válik. Az elnök végzi továbbá a vizsgálóbírói tisztet büneseteknél, vétségeknél és kihágásoknál egyiránt, ő vezeti nagyobb kihágásoknál a végtárgyalásokat s a bűnügyi bevégzett vizsgálatokat beküldi a főtörvényszéki közvádló kezébe.

A titkár az elnöknek segédje, pénzkezelések számadásait viszi; ő tölti be a rubrikákat, a vizsgálatok állását és eredményét kimutatja „Controlbuch“-ban, a fellebbezéseket és ítéletek kivonatait tartalmazó „Appellations Control“-ban és végre megírja mind azt, mit tollba mond elnök.

Az irodatiszt (Gerichtsschreiber) ugy polgári mint kihágások esetek végtárgyalásainál jegyzőkönyvet vezet, hitelesít, szóval jegyzői teendőket végez, kiadványoz és a kiadóhivatalban működő két írnok tisztázására felügyel; mert büntető keresetek perirataival semmi dolga a kiadóhivatalnak, vizsgálatoknál a kiadványozást is az elnök vagy titkára végezve s hogy ez mennyire végezhető, hogy a vizsgálatok mennyivel gyorsabbak és egyszerűbbek mint nálunk, és hogy a nálunk divó formalitások ott mily nevétségeknek tűnnek föl, azt alább elmondok.

Most Interlaken járást hozom föl például, mint a hol a személyzetet és annak teendőit a fennirtak szerint észleltem.

Ezen járásnak kilencz templom községben (valamennyien reformátusak) 27,373 lakója van. Törvényszéke előtt 1870-ben 260 polgári kereset jelentett be, ebből 119 béke által, 39 mint kisebb értékűek az elnök által egyesbíróilag, 102 mint nagyobb értékűek a beszólított bírák senatusában láttattak el első-bíróilag.

Itt ugyan ezen évben 25 bűnügyi bejelentés s ugyanannyi vizsgálat-befejezés történt, melyek közül 5 a vádlott részére kiszolgáltatott kárpótlással, 6 kárpótlás nélkül, 2 a vizsgálati költségeknek vádlott terhére történt megítélésével lettek megszüntetve; 12 büneset került esküdtszék elé és láttatott el végtárgyalásilag; megjegyzem azonban miszerint ezen 12 bünesetnek legalább fele nálunk vétségnek qualificáltatott volna; törvények és eljárás annyival szigorubbak itt; például, egy végtárgyaláson voltam jelen, mikor is Grindelwaldi N. N. azzal vádoltatott, miszerint ugyan odaváló N. N.-nek többek előtt többször mondotta: „du wolest mich vergiften“, védőügyvéd szépen fejtegette, hogy a gonosz szándék teljesen hiányzik, s némileg bizonyította is miszerint idézett kifejezés a grindelwaldi dialectus szerint nem teszen egyebet, mint „te nekem mindig rosszat akartad“, vádlott meg is elítéltetett 20 frank bírságra és 21 frank vizsgálati költségek fizetésére. Például hozom föl továbbá az elsássi zsidók esetét, kik 1869-ben a „haut saison“ alatt Interlakenben megjelenvén, mint iparlovagok és kártyá-

sok kereset után láttak s csalásért és apró tolvaj-ságért 4 évi súlyos börtönrre ítéltettek.

Ugyan 1870-ik évben Interlaken törvényszéke előtt különböző kihágásokért részint pénz-bírságra, részint fogságra elítéltetett 31 egyén és pedig 7 választási csalásért, 1 fenyegetésért, 5 verekedésért, 1 nő feslettségért, 1 apa, mert fia hanyagolta az iskolát, 11 tolvajság és orgazdaságért, 2 sikkasztásért, 1 csalásért, 2 zálogelideg-nítésért. Megjegyzem végre, miszerint dacára a kevés személyzetnek, ezen t. székeknek hátrálék soha se marad, s hogy midőn a törvényszék helyiségeit meglátogattam, a járásnak vizsgálati foglya csak kettő volt.

Ezen statisztikai adatokból látható, miszerint itt a pontos és olcsó igazságszolgáltatásnak indokai leginkább a nép józanságában és jóra való-ságában, azaz a népevelés üdvös eredményeiben keresendők, megvan azonban érdemük és osztály-részü a siker dicsőségéből az institutióknak is; mint fényugár vonul keresztül azokon a bizalom, melylyel az állam dusan ajándékozza meg azt, kit bírósági hivatalra méltat. Így volt ez nálunk is, míg a bach-bureaucratia az ő végtelenre terjedő numerusaival a mindenkit mindenhol ellenőrző könyvei-vel, rubrikáival és aláírásaival, a lassu s mégis ki-játszható biztos haladást előbbre becsülvén az olcsóságnál és sikernél, a gépezet kerekeit, dacára a roppant személyzetnek, annyira meg nem lassította, miszerint ma már csaknem évről évre halmozott restantiák dolgoztatnak fel.

Amott az elnök nem dignitarius, hanem első szolgálja a hitelnek és közbiztonságnak, így neki a legtöbb munka és felelet teher van beosztva, de mennyire könnyíti mindezt az intézmény, példa gyanánt elmondok egy vizsgálat keresztülvitelét.

Minden büntetendő cselekmény bejelentése a politikai hatósághoz (Statthalterei) történik, hol a bejelentés jegyzőkönyvre vétetvén, rövid háttérrel átküldetik a t.-szék elnökéhez, itt a bejelentés még egy számot kap, bevezetvén a „Controlbuchba“, melynek első rovata vádlott nevét s kétlál fog-ságban vagy szabadlálón létét, 2-ik rovata a be-jelentő nevét, 3-ik a bejelentett tény, 4-ik a vizsgálat kezdetét, utóbbiak a további vizsgálati ténye-ket tartalmazzák. Ezen okmányok igaz két jegyzőkönyvi száma van, de egész vizsgálaton keresztü-l több okmány egyetlén i. könyvi számot sem kap; egyetlen vizsgálati tény sem kerül sessio elébe, terniok nincsenek, numerosok gyártásával nem ba-jol a vizsg.-bíró. A megkeresvényeknek ugynevez-tet conptusia (filarája) nincs, azokat kamara írja vagy mondja tollba az elnök egy oly szelet papírra, melyen felül lithografizva van az elnöknek mint vizsg.-bírónak czime, lakhelye s ezen pár szó: „visszaküldése kéretik.“ Az idézvények kézbesítési iv nélkül küldetnek s ugyanazt küldi vissza a községelőljáró, rájegyezvén: „tudtul adatott.“ Tanukkal és vádlottakkal a jegyzőkönyvek dologra tartozó rövidséggel vétetnek fel; egy iv papíron hat tanu vallomását láthatni; előlegesen egy tanu sem eskettetik meg, végtárgyaláson is csak akkor, ha azt a köz- vagy magánvádló, a káros vagy vád-lott kívánják, mi iránt az illetők megkérdetnek. S miből áll a vádhatározat kihirdetésének tanusi-tása? Mig nálunk e czélra külön jegyzőkönyv szerkesztetik, itt a vizsgálóbíró pár szóban följegyzi a vádhatározat aljára „vádlott bűnösnek (vagy ártatlannak) nyilvánította magát“ ezzel szemben van vádlottnak oly joga, mi nálunk nincs, t. i. a vádjavallattal egyszerre saját érveit és védelmét is betejesztheti az „Anklage kammer“-nek, s itt soha sem hozatik vádhatározat anélkül, hogy vádlott vé-dője is meg ne hallgattatott volna.

Es minő eszközök léteznek itt a bünbánatnak és beismerésnek segélyezésére; ajtóval ellátott közfal választja el a sötét és világos kamarát, bü-neseteknél a vizsgálati foglyi ide záratik be s a vizsgálóbírótól függ, hogy reázárassék-e a setét kamara ajtaja, vagy rendelkezésére hagyassék a mindenkép magános és szomorú, de világosabb hajlék is. Nálunk a botbüntetés eltöröltetett, de nincs gondoskodva börtönrendszerről, s annyira kezdetleges a vizsgálati foglyok elhelyezése, misze-rint a vizsgálat sikerét csak úgy megíusíthatja az előleges fogság mint a szabadlálón-hagyás.

Még csak pár sort, mint az elmondottak ro-samejét, t. i. gondolkodjanak az illetők, hogy addig is, míg börtönrendszer s a t.-székek czélirányosabb elhelyezése eszközölthetnek, a divó bureaucraticus rendszer, mely vagy azért létesítettet, hogy men-től többen alkalmaztassanak, vagy azért, hogy az alkalmazottak nem bírhatták a közbizalmat; tehát gondolkodjanak, hogy ezen bureaucraticus rendszer

az állam életterejének nadálya addig is, míg kiir-tathatnék, egyszerűsítették és rövidítették; meny-nyire nyüge ez a gyors és olcsó igazságszolgálat-nak és jogbiztonságnak, volt alkalmam azt a t. olvasó előtt e lap hasábjain párszor elmondani.

Komáromy F.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladott Pesten jun. 26. 11 óra 45 p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra jun. 26. 1 ó. 20 p. délután.

A „Morning Post“ új szent szövetségről beszél, mely Berlinben jött létre, Porosz-ság és Ausztria között. Thiers hír szerint már zsebében hordja Favre lemondását; az imperialisták egyedül plebiscitum színrehozá-sától várnak eredményt.

Legujabb táviratok.

Versailles, jun. 24. A nemzetgyűlés tegnap i-ülésében a belügyminiszter Schöcher kérdésére azt vála-szolta, hogy Párisban még nem lehet az ostromállapotot megszüntetni. A kormány teljes szabadságot enged a választási gyűlekezeteknek; míg ellenkezőleg izgató tanok hirdetését nem engedi meg, s azt akarja, hogn a tursi és bordeauxi kormányok rendeleteinek megbíralása vé-gelt bizottmány neveztessek ki. Az ostromállapot Algir-ban megszüntetett.

Flórencz, jun. 24. Thiersnek egy bizalmas kör-levele a franciaia követekhez határozottan megzáfolyja azon Hirt, mintha Franciaország ellensége indulatot táplálna Olaszország iránt; valamint azon állítást is, hogy Fran-cziaország helyre szándékoznék állítani a pápa világi hatalmát.

London, jun. 23. A „Times“ Guizottnak a nem-zetgyűlés elnökéhez Greivyhez intézett következő levelét teszi közzé: „Franciaország soha sem szűnt meg isten-ben hinni. A nemzeti védelem kormánya megmenti az ország becsületét Páris hoszszu ellentállása által. Thiers-ben megvolt a bátorság a békealáírására és az anarchia legyőzésére. A nemzetgyűlés és Thiers megtették kötele-ségüket, de még nincs itt az ideje a kormányválasztásnak.“ Guizott azt tanácsolja Franciaországnak, hogy a pót-választásokban részt vegyen, melyek jelentősége a jö-vőre nézve rendkívül nagy. Az új kormány csak a nem forradalmi köztársaság vagy az igazán alkotmányos mo-narchia alapján nyugodjék. E végre szükséges, hogy Thiers és a nemzetgyűlés tökéletesen egyetértenek.

A „Times“ párisi levelezője 19-ről következő köz-léseket hoz: Az „Internationale“ tevékenyen foglalkozik Páris környékén választási manifestumok szétosztásával. Francia lapok állítása szerint, annak működése komoly aggodalmakat gerjeszt a belga kormánynál; — némely városokban a helyőrségek erősítettettek, s több lapok pénzzel segélyeztetnek oly czélból, hogy az „Internationale“ betolajásait ellenezzék.

A „Patrie“ részleteket közöl a hadseregben szán-dékkolt reformokat illetőleg. Közi, hogy a tanácskozások derekasan haladnak előre, s az általános katonakötele-zettség principiumban elfogadott. Az állandó hadsereg a reorganisatio után 300,000, a tartaléksereg pedig 900,000 emberből állana. E lap hozzáteszi, hogy ezen számot az auctoritások csekélynek találták, de igen sok-nak senki sem találta azt.

Versailles, jun. 22. Rothschild Alfons ma Thiers előtt kijelentette, hogy az ő háza 2% tantíemért az egész kölcsönösszeggel kész előállítani. Thiers nem fogadta el az ajánlatot, s kijelentette, hogy az aláírás egész Franciaországban e hó 26-án veendi kezdetét.

Mint Bern-ről 22-ről jelentik, a szövetség-tanács a szövetség-gyűlésnél újabb 4 680,000 franknyi hitelt indítványozott, a szövetségi sereg kiegészítése végett.

Hunyadmegye jun. 15-ki bizott-mányi gyűlése.

A mlgos főispán ur a gyűlésbe meghivatván, azt megnyitja, felhóvva az ügy fontosságát, miért eme gyűlés tartatik. Janky Lajos a honvéd lovasság tetteles államánnyába kinevezetvén, a dévai járás szolgabíróságá-ról lemond. A főispán választást rendelt és kijelöli Borbáth Antal, Kiss János, Nádasdi Nándor, Dragits Péter és Lakatos Demetert, a választást délutánra tűzvén ki. Fel-olvasatott a főmltságu m. k. belügyminiszter urnak idei 12,183 sz. alatti, a törvényhatóságok rendezésének ter-vezetkésztése végett rendelte. A tervezet kidolgozására kiküldendő bizottmány számának megállítása és a vá-lasztási feletti tájékozás miatt a gyűlés délutánra halasz-tatik. Tovább foly délután. A küldöttség 66 számba állittatván meg, a választás megtörténik, 35 magyar és 31 román tagból. Borbáth Antal választatik szolga-bírónak.

Jun. 16-ki gyűlés. Borbáth Antal hivatali hitét leteszi. Indítványba hozatik, hogy a törvényszékek ren-

dezése tekintetéből, a megye érdekében már tett felirat, a jeleni igazságügyminiszternél is ujittassék meg, elfo-gadtatik. Felolvastatik a pénzügyminiszteriumnak idei 2653 sz. alatti rendelete, mely mellett közli a megyék közigazgatási költségeik mikénti fedezete feletti kimuta-tást. A küldöttségnek használat végett átadatik. Elhatá-roztatik, hogy a küldöttség tervezeti munkálatát július 31-re elkészítse, midőn megbíralásra bizottmányi gyűlés tartandó,

R. L.

A m. kir. igazságügyér értesítése a kolozsvári ügyvédegyülethez.

1704. szám. I. M. E. Ócsászári és apostoli királyi Felsége f. hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem igazságügyminiszterrel legkegyelmesebben kinevezni mel-tóztatott.

Ezen terhes és nagy felelősséggel járó hivatalt azon reményben fogadtam el, hogy feladatom keresztül-vitelében, mely egyes ember erejét messze túlhaladja, nem maradok a hivatott közegek támogatása nélkül: egyedül.

Nagy és terhes feladatom nagy részét a gyakor-lati igazságszolgáltatás feletti örökös, egy másik jelen-tékeny részét pedig azon törvényeknek előkészítése ké-pezi, melyek mostani jogállapotunk javítása czéljából szükségeseknek mutatkoznak.

Az ügyvédi egyletek hivatva vannak mindkét irány-ban közreműködni s közreműködésükre annál inkább számítok, mivel csak így remélem feladatom sikeres meg-oldását elérhetni.

Kérem tehát önöket, hogy a közös érdekében velem közreműködni sziveskedjenek s legyenek meggyőződve, hogy én ezen reményelt szives támogatásnak nagy fon-tosságot tulajdonítok.

Pesten 1871. június hó 15.

Bíró István.

A kolozsvári ügyvédegyületnek

Kolozsvárt.

Berlini levelek.

Berlin, jun. 19. 1871.

III.

T. szerkesztő ur! Előbbi két levelemből tán kife-lejtettem, hanem most megemlítem, hogy a triumphus napján az agyzások sem hiányzottak, a csapatok bein-dulását ügylővések jelentették, s különösen a Vil-mos szobor letelepezésekor 101 ágyudörgés nyomta el a tömeg hurrahját.

Érdekes még ez is. A Linden keleti végén egy-felől az egyetem és fővárdá, másfelől az udvari opera-ház és királyi lak közötti tér egyik oldalán a többek kö-zött az 1819-ben elhalt öreg Blücher 1826-ban emelt szobra áll. Midőn Bismarck hg. a triumphus alkalmával tízes paripáján e szobor előtt állt, egy pohár limonádét adott magának, s azt megosztotta a mellette levő gr. Moltke tábornokkal, a ki éppen mint collegája, cseve-gelt az ott ülő trónörökös hercegnővel. Egy vidéki egyén, a ki külsejéről ítélve, gazdag földbirtokos lehe-tett, nagy érdekléssel figyelt a jelenetre, s egyszer egész enthusiasmmal így kiáltott az itálado udvari legényre: „Tíz tallért a pohárért, melyből századának legna-gyobb férfa ivott!“ De a legény egész diadalal tova szaladt, megvetve az ajándékot.

Hanem ennél érdekesebb a többek között az a vezércikk, melyet a helybeli „Staatsbürger-Zeitung“ június 17-iki reggeli kiadása hozott, melynek közlését nem tartom szükségfeletlinek, — tehát itt következik:

„Az erkölcsi erő (moralitás) győzelme.

Midőn Poroszország 1866-ban egy tulajdonképpen csak hétnapos hadjárat következtében az osztrák császár-ság hadierőjét megtörté, első voltunk, kik így szólunk: e csudát sem nem a porosz patriotismus, sem nem a porosz vitézség mivelté, hanem egyedül és csupán csak a porosz népben élő magas foku szellemi képzettség es így az valóban az értelmiség győzelme volt (agy e i-meztük volt akkor az illető vezércikket), és az ő magában a néphen is közmondássá vált az, hogy: a könngrázi csatát a porosz iskolamesterek nyerték!

Ebben valóban mély értelem is rejlett. Valóban nem lehetett erősíteni, hogy az a katona, a ki fekete-sárga lobogó alatt harczolt, kevésbé lett volna vitéz, mint az, ki felett fekete-fehér zászló lobogott. Mert foly-vást vitéz lett volna az osztrák sereg, ha az elemek melyekből állott, nem lettek volna oly sokféle természe-tűek is! De valamint már magok az osztrák vezérek és tiszték általában a szellemi miveltésben, különösen pe-dig a szakképzettségben oly messze hátraállottak a po-rozok megett; éppen ugy a porosz közkatonák is ér-telmességben a többnyire nemnémet, hanem inkább szláv elemekből álló osztrákok felett magasab állottak; és e felsőbbség volt éppen az, a mi Poroszország 1866-beli győzelmét oly gyorsá, mint eredményessé tette.

Most, midőn egy győzelmet ünneplünk, melyet Németország Franciaország felett aránylag éppen oly rövid hét havi idő alatt vívott ki, azt kell mondanunk,

hogy ezen 187%-beli győzelemnek az 1866-beliétől lényegesen eltérő jelleme van. Ez semmi esetre sem csak az értelmiség, hanem még inkább és főleg az erkölcsi erő győzelme volt; és ezen különböző jellemnél fogva a mostani győzelmi ünnep alkalmából valóban komolyan kell megemlékeznünk arról, hogy mi a félelmes háború által nem csak hazánk politikai hatalmának kiterjedését eszközöltük, hanem a nemzeti öntudatra nézve is nagy nyereséget vívtunk ki.

Ugy véljük, hogy ez legillőbb tárgya elmélkedésünknek, melyet ma, mint ez év nagy győzelmi ünnepének második napján, olvasóinkban felkelteni kötelességünk.

Franciaországban hasonlíthatatlanul hatalmasabb ellenfelünk volt, mint Ausztriában négy év előtt: a francziák személyes vitézségét az osztrákokéval és a miénkkel bátran összemérhetjük; ha megengedjük is, hogy e francia vitézségnek a harc első phasisában, melyben a francia sorkatonák (Berufssoldaten) a német népseggel állottak szemben, kevésbé magasra szel volt előbe szabva, mint a mió a mi népként fegyverei előtt lebegett: ők a harci dicsőségért vívtak, mi a haza egységeért és szabadságaért; de ez megváltozott már a harc második phasisában, melyben a francia nép is saját hazájának integritásáért küzdött. E tekintetben semmi előnyünk sem volt a francziák felett attól kezdve. (Dehogy nem; betanult sergek többnyire ujonczokkal szemben — hisz ez a legnagyobb előnyök egyike. Dersi.)

A küzdő felek értelmisége tekintetében sem volt oly feltűnő az egyenlőség között és a francziák között, mint volt köztünk és az osztrákok között. (Ez már lehet, a minthogy úgy is van. Dersi.) Általában véve nagyot fejtünk ki a mi vezéreink a francziák stratégiai és taktikai ismeretekben; de általában véve a francia közkatona a katonai dolgokban képzettségre nézve nem áll oly messze a német után, hogy csupán azáltal a nagy különbség létesült volna a háború következményeiben; és a mi e tekintetben a francziáknak a harc második phasisában hiányzott, az elég bőven pótolva volt a patrioticus fanatizmus által, mely e népet eltöltötte. (Kérdés? D.)

Tehát a mi egészen rendkívüli, a hadi történetben még elő nem forduló nyereségünknek valódi oka jóval mélyebben fekszik, — s úgy véljük nem tévedünk, ha azt a nagy erkölcsi erőben keressük, mely a mi hadjáratunkat Franciaország felett oly szokatlanul kitüntette.

Hogy egy háború nem jár le az erkölcsi törvény minden megsértése nélkül, az annyira önként értődik, hogy arra nem is kell több szót vesztegetnünk. De más kérdés az, ha vajjon az ember az erkölcsi törvény megsértését csupán arra szorítja e, a mi a háború céljára nézve a legmellőzhetőbb és a legelkerülhetőbb, mint mi tényleg, — vagy pedig, mint a francziák tettek, a béke megsemmisítését veszi célul, minden áron és minden, bármilyen tekintetben hálás eszközzel — minden tekintet nélkül humanitásra, morálra, civilizatorra és szerződéshez való hűségre (Vertragsstreue.)

A francziák ellenünk való hadjáratukat, annak minden phasisában, nem csak barbarokkal, hanem barbar módon is folytatták; ők ellenünk a bestiális minden fegyverrel felhasználták; az emberi morált kigunyoló minden eszközt, mint: szerződészséget (Vertragsbruch), a népjogi megsértést, hazugságot, csalást (Lug, Trug), rágalmozást (Verleumdung) és orgyilkolást (Meuchelmord) ellenünk alkalmazásba vették; — míg mi magun-

kat civilizált nemzetek népjogának határai között tartottuk meg mindenütt (durchgängig), és ez által morális túlsúlyt nyertünk ellenségeink felett, a mi nem csak az idegen népeknek és kamaráknak imponált és azokat a francziák érdekében való tövölges részvételt visszatartotta, hanem utóbbiakra bizonyos visszahatást is gyakorolt, mely csatavesztéseket végre határozóvá és egyetemessé kellett hogy tegye.

Igy a nagy világtörténeti mű, mely a tegnapi nap triumphusában találta zárkővét, Németország történetében mint a moralitás győzelme feljegyzendő, mely a világelet évkönyveiben mostanig egyedül áll; — elég ok még minden német szívre nézve, hogy az 1870 és 71-ik évekre nemzeti büszkeséggel és öntudattal tekintsen! . . .

Eddig a cikk. Én a dolog politikai oldalát másnak hagyom, vizsgálja és elmélkedjék arról az és úgy, a ki nek és a mint éppen tetszik. E cikk minden esetre egy bepillantást enged a németek szívébe és lelkébe, és mutatja, hogy tán nagyon is teljes öntudatával vannak annak, a mik. Én csak azt jegyzem meg, hogy ez, s hasonló, sőt tán terjedelmesebb cikkek a nagy számú előfizetőkön kívül ezerek meg ezerek kezében forognak, lelkére gyakorolnak befolyást, s érzelmeinek és gondolatainak adnak kifejezést, annyival is inkább, mert 16-án nem csak itt, hanem nagy Németország minden városában sőt még több faluban is nagy ünnepély volt hasonló lelkesüléssel, melyekről mind hasonló cikkek keletkeztek, tehát Németország valóban egy.

A mi a dolognak a miveltiségről szóló oldalát illeti, abban igaz van a névtelen cikkírónak. És itt legyen szabad kérdeznem:

meddig késnek még nálunk a nép-, szak- és magasnevelés ügyének valódi, egyetemes és általános felkarolásával? meddig nézik még az egyesek és az egész összeggel kézzel és behuny szemmel, avagy gyümölcstelen jajtattással az események rohanó árait? Meddig mereng még a többek között Kolozsvár szabad királyi város az Urban már elnyugodott Gubernium boldog, vagy jobban mondva, boldogtalan, gyümölcstelen napjain — a nélkül, hogy saját maga mindennemű építéséhez komolyan hozzákezdene? Vagy tán észszerűnek tartják, mondhatni, minden készület nélkül várni be az ítélet szigorú napját? Csekélységem teljességgel nem ajánlhatja.

Elvégre is oda megy ki minden, hogy a nép- és más nemű valódi nevelés a kiindulási és végpontja mindennek, csak abban és az által, de azon kívül nincs élet, nem adatott más név, mely Magyarországot meghatározza!

Közelebből, ha csak időm engedi, ilyforma tonusból lesz még néhány szóm, ha valas nem lenne,*) mint nálunk szokott lenni.

Addig is Isten velünk! Dersi József.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny“-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak fél éves és évnegyedes előfizetéseket a szerkesztőségnek mielőbb megújítani, nehogy a lap szét-küldésében fennakadás történjék.

*) Bizonyára nem. Nagy köszönettel vesszük becses leveleit s t. olvasóink élvezettel olvasandják tájékoztató sorait azon helyről, mely így vagy úgy, de valóban a művelt világ közepévé lett, — azon népről, melytől mi oly sokat tanulhatunk. Szerk.

— **Ő császári és apostoli királyi Felsége** Goo v e minisrt, egészségi állapotára való tekintettel, közmunka és közlekedési minisrti állásától, saját kérésére, fölmentette, s hű és kitűnő szolgálatai elismerésül a Lipót-rend nagykeresztjével, s a belső titkos tanácsosi méltósággal ruházta fel. Ugyane napon Tiszta Lajos a magyar minisrtelnök előterjesztése folytán közmunka és közlekedési magyar minisrtté kinevezte.

— **A magyarorsodás ügyében.** Pesten valóban megalakult az a társulat, melynek tagjai nem fognak jární oly helyekre, hol nem beszélnek magyarul. Pesten több ezer iv kering, s a kik magukat aláírják, kötelezve lesznek a társulat alapszabályait a magukénak vallani, német helyekre nem menni. Remélhető, hogy Pesten 20—30,000 aláírás jön össze. Akkor aztán majd szét-nézhetnek azok a vendéglősök és a kereskedők, kik eddig gonykacaj közt dacoltak azon „hivány erőlködésekkkel“ — melyet a magyarok a németesedés ellen tanu sitottak, saját hazájokban. Az említett iveköl vidékre is fog menesztetni, különösen pedig a vidéki lapok szerkesztősegeihez.

— **A koronaorséget** most a honvédségből fogják szervezni s a kerületi parancsnokok már felszólítottak, hogy a kifogástalan magaviseletű közharcosok és altisztek névsorát terjesszék fel a honvédelmi minisrtiumhoz. Ezek sorából fogják az új hadtestet alakítani.

— **Pestről írják:** Pest-Buda községi rendezésével az országos rendörség szervezése is az országgyűlés elé kerülend. Az országos rendörség főnökévé ifj. gr. Ráday Gedeon, al főnöké Jekelfalussy és pestbudai igazgatóvá az 1849-ből ismert Ritter Imre van kismelve.

— **A horvát országgyűlés** ismét elnapoltott sept. 20-ig, hogy a körösi és szentgyörgyi volt határhozredeknek is alkalom legyen ezen ülés szakra képviselőket választani.

— **Esküdt székek Erdélyben.** Mint a „P. L.“ értesül, már a napokban fognak megjelenni a hivatalos intézkedések az esküdt széki eljárásnak Erdélyben leendő behozatala iránt. Ez intézkedések hatálya a sajtóra nézve már jul. 1-ével venné kezdetét.

— **Br. Kemény György,** Tordamegye főispánja személyesen ment Szent-Lászlóra, kismítani az eddig begyűlt összegeket a tűzkárosultaknak. A hivatalos kimutatás a kárt 100,000 forint körül jelenti. Leeggett összesen 83 családnak minden épülete. A leeggett családok összesen 600 lelket számlálnak.

— **Magyarország az ügyvédek hazája.** Hivatalos kimutatás szerint ugyanis volt 1870 végén 3730, s ekkép 3544 lélekre esik egyegy ügyvéd. Pesten azonban 307 főre egy ügyvéd, lévén itt 651. De Eperjes még boldogabb a jus tekintetében; miután 41 gyakorló ügyvéd van, s ekkép minden 262 lélekre esik egy; míg Szepesmegyében csak két ügyvédről szól a hír, noha 128,956 főnyi népesség igazságát kell védeniök.

— **A budai hegypálya** körül 23-án d. u. tömördek nép tolongott, bámulva egy nagy, roppant széles kerekkel ellátott mozdonyt, melyet javában fűtöttek. E mozdony a Széchenyi-féle új gőzmozdony volt, melylyel már tegnapelőtt éjjel próbát tettek a lánchidon, még pedig teljesen kielégítő sikerrel. Tegnapelőtt d. u. a főpróba menet volt Budáról Promontorra. A roppant gép után egy omnibus volt fogva, s mint láttuk egy kis moztet, a czélnak teljesen megfelelő.

— **Uj hatesövü revolverek** vannak kismítva

a hadsereg és honvédség között. Ezeknek kezelésére most a hadügyminisrtéség részletes leírást készített és pedig — hallatlan! — magyar nyelven is.

— **Fekete himlő-ragály** uralkodik Sulinában. Mind a török mind a szerb-kormány részéről intézkedések tétettek elterjedése ellen.

— **Köszönet nyilvánítás.** Nagyonisztelendő s tudós Salzbaue János kegyesrendi tanár-urnak, az ifjuság lelkes pártfogójának, ki az ifjuság szellemi munkásságát előmozdítandó, önképzőkörünknek pályázathirdetésre egy m. kir. aranyot ajándékozott, nem különben az „Erdély“ című szépirodalmi s vegyes tartalmu „Heti Közlöny“ nagyérdemű szerkesztőségének hazafias tetteért, mely szerént önképzőkörünket becses lapja tiszteletpéldányával tüntette ki: hálaköszönetét nyilvánítja a a kolozsvári rom. kath. főgymnasiumi önképzőkör.

— **Két jóslat.** A Luxemburgban minap megjelent „Voix Prophétiques“-ből: Taigi Mária Anna, ki 1837-ben Romában meghalt, azt jövendőlte IX-ik Pius felől, hogy 27 évig fog uralkodni, a csodatevés kegyelmét fogja végnapjaiban megnyerni, azon felül teljes világi hatalmát; az egyház bámulandó diadaloikat fog aratni, de mindezt a pápaság világi hatalmának legdühösebb ellenségei nem fogják megérni, ők előbb elvesznek. Colomba Rosa, 1847-ben elhunyt olasz apácza, megjósolta III-ik Napoleon bukását, Romának az olaszok által történetű elfoglalását, az egyház nagy mérvű üldöztetését; a jezsuita rend eltörlötését, s az általános forradalom kiterjedését, elvégre a lilium ismét a francia trónra jut; a rend megállapítatik, Angliában sokan fognak megérni, Ausztia-, Porosz-, s Oroszország egyesülten fognak a forradalmárok ellen fellépni. A muszkák engedékenyebbek lenendek a katolikusok iránt, Poroszország katolikussá lesz és Törökország is.

— **Chinában** ápril 11-én iszonyú földrengés volt, mely Bathang városát majd egészen elpusztította s mintegy 2300 ember életét ejté áldozatul. A lakosok közül csak igen kevesen menekülhettek, a házak legnagyobb része pedig összeomlott vagy a több helyen kiütött tűz pusztította el. A rengés 600 kilométernyi területen volt érezhető, úgy hogy az 1868-ki délamerikai nagy földindulás óta ehhez hasonló újabban nem volt sehol.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

N y i l t t é r .

(168) 20—30

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

III. Beküldetett. 5.

Minden szenvedőknek egészség a delicat **Revalesciére** du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségeket gyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, asztkót, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, émelegységet és hanyást még a terhesség alatt is, húgyveszt, bűskomorságot, sorvadást, csúzt, közsűnyét, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000

elismérésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak:

Elismervény sz. 48.421.

Ujvár, Magyarországon.

Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorbajokkal s nyálkassággal kellett küzdenem. E bajoktól megszabadított a **Revalesciére** tizennégy nap használa.

Göten, Stajerhonban, u. p. Birkfeld, 19. dec. 1869.

Igen tisztelt ur! Szivesen és kötelességgemből kifolyólag bizonyítom a **Revalesciére** jó hatását, a mint az sok oldalról tudomásra is lön hozva. E jeles szerbor-

zasztó lélegzési nehézségtől, kinos köhögéstől, torokfájástól, szélkörtől és gyomorkörcsöktől mentett meg, melyekben sok év óta szenvedtem.

Steininger Vincze, nyug. lelkész.

Táplálóból levén a húsnál, a **Revalesciére** felnötteknél és gyermekeknél 50-szer behozta árát gyógyszerrel szemben.

1/2 fontos bádóg szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr. 2 1/2 4 frt. 50 kr. 5 10 frt. 12 20 frt. 24 36 1/2 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 ft. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8. és Faulkai József fűszerkereskedésében, Pesten Törökútnál, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen felül mindenütt elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Valódi aranyékszert, a mely roppant tökélet nyel el, most a gyakorlatias közönség nem visel többet, mert mesés olcsó ártért teljes póttékot nyújt az

ujjon feltalált nemes fém!

Talmi arany!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Kereskedniak, hogy ez ékszer még több évi viselés után is nem változik meg, és a valódi aranytól még nem különböztethető. Hogy beszerzését mindenkinél lehetővé tegyük, következő olcsó árak szabattak:

Női ékszerek.	Úri ékszerek.
1 pompás medál 80 kr. 1 frt. 120, 180, 250, 320, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1200, 1500, 2000, 2500, 3000, 3500, 4000, 4500, 5000, 5500, 6000, 6500, 7000, 7500, 8000, 8500, 9000, 9500, 10000, 11000, 12000, 13000, 14000, 15000, 16000, 17000, 18000, 19000, 20000, 22000, 24000, 26000, 28000, 30000, 32000, 34000, 36000, 38000, 40000, 42000, 44000, 46000, 48000, 50000, 52000, 54000, 56000, 58000, 60000, 62000, 64000, 66000, 68000, 70000, 72000, 74000, 76000, 78000, 80000, 82000, 84000, 86000, 88000, 90000, 92000, 94000, 96000, 98000, 100000, 110000, 120000, 130000, 140000, 150000, 160000, 170000, 180000, 190000, 200000, 220000, 240000, 260000, 280000, 300000, 320000, 340000, 360000, 380000, 400000, 420000, 440000, 460000, 480000, 500000, 520000, 540000, 560000, 580000, 600000, 620000, 640000, 660000, 680000, 700000, 720000, 740000, 760000, 780000, 800000, 820000, 840000, 860000, 880000, 900000, 920000, 940000, 960000, 980000, 1000000, 1100000, 1200000, 1300000, 1400000, 1500000, 1600000, 1700000, 1800000, 1900000, 2000000, 2200000, 2400000, 2600000, 2800000, 3000000, 3200000, 3400000, 3600000, 3800000, 4000000, 4200000, 4400000, 4600000, 4800000, 5000000, 5200000, 5400000, 5600000, 5800000, 6000000, 6200000, 6400000, 6600000, 6800000, 7000000, 7200000, 7400000, 7600000, 7800000, 8000000, 8200000, 8400000, 8600000, 8800000, 9000000, 9200000, 9400000, 9600000, 9800000, 10000000, 11000000, 12000000, 13000000, 14000000, 15000000, 16000000, 17000000, 18000000, 19000000, 20000000, 22000000, 24000000, 26000000, 28000000, 30000000, 32000000, 34000000, 36000000, 38000000, 40000000, 42000000, 44000000, 46000000, 48000000, 50000000, 52000000, 54000000, 56000000, 58000000, 60000000, 62000000, 64000000, 66000000, 68000000, 70000000, 72000000, 74000000, 76000000, 78000000, 80000000, 82000000, 84000000, 86000000, 88000000, 90000000, 92000000, 94000000, 96000000, 98000000, 100000000, 110000000, 120000000, 130000000, 140000000, 150000000, 160000000, 170000000, 180000000, 190000000, 200000000, 220000000, 240000000, 260000000, 280000000, 300000000, 320000000, 340000000, 360000000, 380000000, 400000000, 420000000, 440000000, 460000000, 480000000, 500000000, 520000000, 540000000, 560000000, 580000000, 600000000, 620000000, 640000000, 660000000, 680000000, 700000000, 720000000, 740000000, 760000000, 780000000, 800000000, 820000000, 840000000, 860000000, 880000000, 900000000, 920000000, 940000000, 960000000, 980000000, 1000000000, 1100000000, 1200000000, 1300000000, 1400000000, 1500000000, 1600000000, 1700000000, 1800000000, 1900000000, 2000000000, 2200000000, 2400000000, 2600000000, 2800000000, 3000000000, 3200000000, 3400000000, 3600000000, 3800000000, 4000000000, 4200000000, 4400000000, 4600000000, 4800000000, 5000000000, 5200000000, 5400000000, 5600000000, 5800000000, 6000000000, 6200000000, 6400000000, 6600000000, 6800000000, 7000000000, 7200000000, 7400000000, 7600000000, 7800000000, 8000000000, 8200000000, 8400000000, 8600000000, 8800000000, 9000000000, 9200000000, 9400000000, 9600000000, 9800000000, 10000000000, 11000000000, 12000000000, 13000000000, 14000000000, 15000000000, 16000000000, 17000000000, 18000000000, 19000000000, 20000000000, 22000000000, 24000000000, 26000000000, 28000000000, 30000000000, 32000000000, 34000000000, 36000000000, 38000000000, 40000000000, 42000000000, 44000000000, 46000000000, 48000000000, 50000000000, 52000000000, 54000000000, 56000000000, 58000000000, 60000000000, 62000000000, 64000000000, 66000000000, 68000000000, 70000000000, 72000000000, 74000000000, 76000000000, 78000000000, 80000000000, 82000000000, 84000000000, 86000000000, 88000000000, 90000000000, 92000000000, 94000000000, 96000000000, 98000000000, 100000000000, 110000000000, 120000000000, 130000000000, 140000000000, 150000000000, 160000000000, 170000000000, 180000000000, 190000000000, 200000000000, 220000000000, 240000000000, 260000000000, 280000000000, 300000000000, 320000000000, 340000000000, 360000000000, 380000000000, 400000000000, 420000000000, 440000000000, 460000000000, 480000000000, 500000000000, 520000000000, 540000000000, 560000000000, 580000000000, 600000000000, 620000000000, 640000000000, 660000000000, 680000000000, 700000000000, 720000000000, 740000000000, 760000000000, 780000000000, 800000000000, 820000000000, 840000000000, 860000000000, 880000000000, 900000000000, 920000000000, 940000000000, 960000000000, 980000000000, 1000000000000, 1100000000000, 1200000000000, 1300000000000, 1400000000000, 1500000000000, 1600000000000, 1700000000000, 1800000000000, 1900000000000, 2000000000000, 2200000000000, 2400000000000, 2600000000000, 2800000000000, 3000000000000, 3200000000000, 3400000000000, 3600000000000, 3800000000000, 4000000000000, 4200000000000, 4400000000000, 4600000000000, 4800000000000, 5000000000000, 5200000000000, 5400000000000, 5600000000000, 5800000000000, 6000000000000, 6200000000000, 6400000000000, 6600000000000, 6800000000000, 7000000000000, 7200000000000, 7400000000000, 7600000000000, 7800000000000, 8000000000000, 8200000000000, 8400000000000, 8600000000000, 8800000000000, 9000000000000, 9200000000000, 9400000000000, 9600000000000, 980000	